

Klimatilpasning på nordkysten. Genanvendelse af rent havnesand på kysten

Gribskov Kommune og Helsingør Kommune har i fælleskab med nordkystens mange stærke interessenter - herunder havnene - undersøgt et simpelt spørgsmål: kan man genanvende rent havnesand, i stedet for at dumpe det på dybt vand?

Projektbeskrivelse

Gribskov kommune og Helsingør Kommune har sammen med Halsnæs Kommune en fælles kilometerlang kyststrækning ved Kattegats åbne hav. Klimaændringer med øget vandstand og kraftige storme vil udfordre den måde, vi beskytter og benytter denne værdi.

Projektet har haft til formål at skabe samarbejde mellem de mange interesser på nordkysten. Dette på tværs af organisatoriske og offentlige/private grænser. Havnene har hårdt brug for at komme af med sand, mens kysten har hårdt brug for sand. Motiverne for at ønske sand på kysten kan være forskellige. Nogle er orienteret mod kystbeskyttelse, mens andre interesser mere er orienteret mod kystbenyttelsen. Interesserne ses ikke som modstridende, da de på et overordnet niveau peger i samme retning. Projektet har derfor fokuseret på at generere ny fælles viden og skabe nye fælles forståelser for de muligheder, som genanvendelsen af havnesandet tilbyder.

Omkostninger

Projektet har samlet haft udgifter for ca. 380.000 kr. Dertil kommer et årsværk leveret fra 5 medarbejdere fra de to kommuner, hvilket er prissat til ca. 800.000 kr.

De 380.000 kroner er hovedsageligt brugt på rådgiverydelser i to tempi. I den tidlige fase er der brugt ca. 300.000 kr. i et samarbejde med DHI samt Hasløv & Kjærsgaard, hvor hovedfokus var teknik/økonomi. I den afsluttende fase er der brugt ca. 50.000 kr i et samarbejde med Addendum, hvor hovedfokus var formidling og facilitering.

Hovedparten af de sidste 30.000 kroner er anvendt på en "konference på hjul", hvor omkring 45 deltagere deltog i en heldagstur til Nordfyn, hvor et større sandfodringsprojekt er gennemført.

Samarbejde

Projektet har skabt tættere samarbejde mellem aktørerne i et stort netværk, hvor flere myndigheder, havne, kystlag, foreninger, interesseorganisationer nu kender hinanden, eller måske direkte er afhængige af hinanden. Dette har blandt andet medført følgende:

- Fælles dagsordner til det politiske niveau i de to kommuner
- Fælles platform mellem de to havne, som mødtes for første gang i 27 år

- Fælles platform mellem de to havne, de to kommuner og Kystdirektoratet
- Fælles platform mellem naturstyrelsen og kommunerne
- Fælles platform mellem kommuner og kystlag
- Fælles reference til nordfyn, hvor konkret projekt er gennemført

Proces

Som det første blev rådgivere fra DHI og Hasløv & Kjærsgaard tilknyttet efter en mindre udbudsrunde, og samarbejdet resulterede i en rapport med fokus på de tekniske muligheder for at genanvende det rene havnesand. I rapporten og tilhørende oplæg blev det økonomiske potentiale skitseret.

I april 2013 indledtes en formidlingsperiode, hvor den nye viden skulle bringes i spil, og ideen blev præsenteret for kystlagene i juni. En stor del af kystlagene kunne godt se potentialet, men kunne ikke se, hvorfor de alene skulle være købere af dette sand.

Kommunerne har i samarbejde med ny rådgiver derefter arbejdet med kystlagene, foreninger, havnene og andre interessenter for at komme nærmere en samlet model, hvor finansiering, organisering og myndighedsbehandlingen hænger sammen på en ny måde. Dette arbejde pågår fortsat.

Teknisk kompleksitet

Projektet har arbejdet med 3 spor:

1. Hvad er de tekniske udfordringer ved at genanvende havnesandet?
2. Hvordan kan det videre arbejde med genanvendelsen af havnesandet organiseres, som en del af den fremtidige kystbeskyttelse og kystbenyttelse?
3. Hvordan kan genanvendelsen af havnesandet finansieres, således at det er en fordel for både sælger (havnene) og køber i en grad, som sikrer genanvendelsesmodellen økonomisk bæredygtighed i årene fremover?

Det har været en stor udfordring fra begyndelsen af projektet, at kombinerer de tre spor. Selvom den tekniske udfordring er vigtig, er det således håndteringen af alle tre spor på samme tid, der giver de største udfordringer.

Klimatilpasningspotentiale

Ødelæggelserne efter den seneste storm - Bodil i december 2013 – har endnu engang sat streg under havets voldsomme kraft. Klimatilpasningspotentialet i en genanvendelse af havnesandet er markant, hvis man med det rene havnesand løbende understøtter kystens modstandskraft. De økonomiske skøn over den potentielle samfundsgevinst viser, at der sandsynligvis kan opnås en større samfundsmæssig gevinst, som dog svinger meget alt efter forudsætningerne i beregningerne. Men det er altså ikke alene en fordel for de mest udsatte sommerhusejere, hvis man på baggrund af dette projekt lykkedes med at samarbejde om et konkret større fysisk projekt, men også for samfundet som heldhed.

Kontaktperson

Navn: Kristian Birkegaard

Titel: Projektleder

Organisation: Gribskov Kommune

<http://www.gribskov.dk/gribskov/web.nsf/Vindue?ReadForm&db=C1257258002FD751&iD=4F3A137DA0FDEEE3C1257B5700404487>

Citat / punchline

Projektleder Kristian Birkegaard: "Vi har stillet os selv et simpelt spørgsmål: kan havnesandet genanvendes på kysten? Svaret er ja, og det giver mening for langt de fleste at bringe sandet tilbage, hvor det kommer fra. Men hvem skal betale? I vores projekt har vi arbejde med at alle aktørerne – også kommunerne - ser anderledes på deres position og strækker sig i deres selvforståelse. Derigennem kan man måske se sig selv i en større sammenhæng. Det er her vi ser potentialet, hvor de fleste vil kunne se nødvendigheden af et beslutningsdygtigt samarbejde fra vest mod øst på vores fælles kyst.

Dos and dont's

Dos

- Forsøg at skabe en bevægelse i fastlåste positioner
- Brug den viden som de mange interessenter har konstruktivt
- Forbind aktørernes måde at se udfordringerne og løsningerne til en fælles fortælling, som sigter mod et fælles mål
- Lyt

Dont's

- Skær ikke aktørerne over én kam. De fleste organisationer indeholder forskellige perspektiver alt efter, hvem man taler med
- Invitér ikke til stormøder, hvis formålet med disse ikke er tydeligt kommunikeret
- Opgiv ikke at finde sprækker i menneskers standpunkter
- Fokusér ikke kun på andres vidensmangler og fastlåste standpunkter